De waarde van EcoVrede
Rapportage

GEMEENTE Arnhem

INSTITUUT VOOR PUBLIEKE WAARDEN

Penvoerder: Thor Smits
Versie 1.6, 19-02-2021
Opgesteld door: Thor Smits met bijdragen van Thijs van den Enden en Lex Meiberg (Instituut voor Publieke Waarden), Gerda Dreise en Antoine Nikkessen (Gemeente Arnhem), Syne Fonk en Nelly Sendar (namens EcoVrede).

Inhoud

1 Opdracht en aanpak 3
1.1 Opdracht 3
1.2 Aanpak 4
2 De Waardendriehoek 5
2.1 Hoe werkt de waardendriehoek? 5
2.2 De Waardendriehoek van EcoVrede 6
3. Beeld uit de interviews 10
4. Wat is EcoVrede 'waard'? 12
4.1 Vertaling in een bijdrage 12
4.2 Subsidies gemeente Arnhem 13
4.3 Vergelijking met andere initiatieven 14
4.4 Kosten voor huisvesting 14
5. Verbeterpunten 16
5.1 Verbeterpunten voor de gemeente 16
5.2 Verbeterpunten voor Ecovrede 16
6. Conclusie en aanbevelingen 17

1 Opdracht en aanpak

1.1 Opdracht

De stichting EcoVrede is een particulier initiatief dat al meer dan 10 jaar actief is in Arnhem. De stichting begeeft zich met haar activiteiten op het vlak van duurzaamheid, armoede en, gezondheid. De stichting EcoVrede vraagt voor haar huisvesting ondersteuning van de gemeente Arnhem. In de afgelopen jaren is het onderwerp diverse keren aangekaart bij, en door, de gemeenteraad van Arnhem.

Wethouder Louwers heeft in de raadsvergadering van 9 juli 2020 toegezegd een onafhankelijk onderzoek te laten doen om de maatschappelijke meerwaarde van de Stichting EcoVrede te toetsen, alsmede de mate waarin de Stichting in een behoefte voorziet, welke huisvestingsbehoefte daarbij hoort en of EcoVrede voor een bijdrage van de gemeente in aanmerking zou moeten komen.

Gemeente en EcoVrede zijn na de zomer met elkaar in overleg gegaan over de uitgangspunten voor dit onderzoek. Conclusie was al snel dat het onderzoek in elk geval in goede onderlinge samenwerking zou moeten plaatsvinden, dus niet uitsluitend door een in te huren derde partij. Maar wel met een onafhankelijke partij die in de samenwerking zou kunnen ondersteunen. Grote voorkeur van zowel EcoVrede als van de gemeente ging hierbij uit naar het Instituut voor Publieke Waarden.

Strikt genomen is het 'onderzoek' daarmee niet onafhankelijk, maar onder onafhankelijke begeleiding van het Instituut voor Publieke Waarden uitgevoerd door de gemeente en EcoVrede samen.

Het Instituut voor Publieke Waarden (IPW) heeft een inmiddels beproefd instrumentarium ontwikkeld voor het waarderen van een maatschappelijk initiatief. Met dit instrumentarium is ook binnen de gemeente Arnhem ervaring opgedaan. In de woorden van het Instituut zelf:

> *Hoe waardeer je een maatschappelijk initiatief? Dat is de kernvraag voor de toekomstige democratische verzorgingsstaat. De overheid verandert snel. Maatschappelijk ondernemers en burgers geven de publieke zaak vorm. Maar hoe moeten beleidsmakers, subsidieverstrekkers, fondsen, wethouders, en medeburgers waarderen wat ze doen? Wat maakt een initiatief tot een maatschappelijk initiatief en een ondernemer tot een maatschappelijk ondernemer? En wat legitimeert de inzet van publieke middelen, het schrappen van regels of het beschikbaar stellen van maatschappelijk vastgoed?*
>
> *Om die reden ontwikkelden we een waarderingsmodel. Opdat we initiatieven op hun publieke waarde kunnen waarderen. De waarden rendement (met schaarse middelen moeten we verstandig omgaan), legitimiteit (maakt het initiatief verschil?) en betrokkenheid (bestaat er draagvlak voor het initiatief?) staan centraal.*

De nu voorliggende rapportage is het product van een gezamenlijk transparant onderzoeks- en wegingsproces, tot stand gekomen in een productieve samenwerking tussen EcoVrede, enkele gemeentelijke vertegenwoordigers en het IPW. De erin gepresenteerde Waardendriehoek wordt herkend door zowel EcoVrede alsook door de opstellers namens de

gemeente. Uiteraard maakt B&W/de Raad een eigen afweging t.a.v. de vraag om investering van de zijde van EcoVrede, maar de hier geformuleerde conclusies en aanbevelingen vloeien wat beide partijen en het IPW betreft logisch voort uit de waardendriehoek. Ze vormen een werkbaar compromis. Er is begrip voor de gebleken beperkingen om de waarde van EcoVrede volledig in 'productie' en geld uit te drukken.

Oordeel van het IPW is dat het een mooie, evenwichtige rapportage is geworden, waarin de wegingskeuzes goed zijn omschreven. Er is duidelijk niet over één nacht ijs gegaan, er is veel energie geïnvesteerd om alle perspectieven aan bod te laten komen en te wegen en zorgvuldig gezocht naar een voor alle partijen goede oplossing.

Instituut voor Publieke Waarden	***Stichting EcoVrede***	***Gemeente Arnhem***
Lex Meiberg	Nelly Sendar	Gerda Dreise
Thijs van den Enden	Syne Fonk	Antoine Nikkessen
		Thor Smits

1.2 Aanpak

In dit rapport is de methode gevolgd van het Instituut voor Publieke Waarde. Als eerste stap is de zogenaamde waardendriehoek opgesteld, die inzicht geeft in verschillende aspecten van de publiek waarde van EcoVrede (hoofdstuk 2). Deze aspecten zijn vervolgens getoetst door interviews met een aantal partners en cliënten van EcoVrede (hoofdstuk 3). De resultaten hiervan hebben geleid tot aanscherping van de waardendriehoek in hoofdstuk 2.

Met het beeld dat uit de driehoek en de interviews naar voren kwam is geprobeerd om de maatschappelijke waarde te 'vertalen' naar of en hoe de gemeente dit in redelijkheid financieel of met andere middelen zou moeten waarderen. Onder meer wordt de vergelijking gezocht met andere initiatieven in Arnhem, en de bijdrage die de gemeente Arnhem daaraan levert (hoofdstuk 4).

Uit de sessies die hebben geleid tot de waardendriehoek, uit de interviews, overige gesprekken die zijn gevoerd om informatie boven tafel te krijgen, en uit de vergelijking met andere initiatieven, zijn waardevolle leerpunten voor beide partijen, alsmede mogelijke oplossingsrichtingen voor de hulpvraag van EcoVrede voren gekomen (hoofdstuk 5). Afgesloten wordt met de conclusies en de aanbeveling richting de Arnhemse gemeenteraad (hoofdstuk 6).

2 De Waardendriehoek

2.1 Hoe werkt de waardendriehoek?

De belangrijkste vraag die voorafgaat aan de vraag hoe we maatschappelijke initiatieven moeten waarderen, is welke waarden we dan moeten hanteren. Voordat we de vraag beantwoorden hoe je waarde toekent, is de vraag welke waarden je hanteert. Of, anders geformuleerd: in welke waarden druk je je initiatief uit? Is het een goed initiatief? Of een goedkoop initiatief? Of een rechtvaardig initiatief? Of een innovatief initiatief? Het zijn alleen waarde-oordelen. Sommige hebben de zweem van objectiviteit (goedkoop!), maar het blijven waarde-oordelen.

We zijn op zoek gegaan naar de kernwaarden van de drie belangrijkste actoren in het publieke domein. De samenleving, de overheid en de markt. Vervolgens hebben we daar kernwaarden aan toegekend. Vooral ook omdat we weten dat in het verleden de verzorgingsstaat een constellatie van markt, overheid en samenleving is geweest. De balans tussen deze drie domeinen, en hun onderlinge verhouding kan veranderen, maar de waarden die ze nastreven zijn noodzakelijk voor het oplossen van publieke problemen. We kwamen tot de volgende indeling:

Legitimiteit
We formuleerden legitimiteit als de kernwaarde van overheden. Het gaat on juridische legitimiteit (wat staat er in de wet), maar ook om de doelstellingen van wetten en beleid. En over de verhouding tussen de overheid en de burger/het initiatief. Hierbij staan vragen centraal als:

- Welke publieke waarde wordt gecreëerd (in welk gat springt dit initiatief)? En is die uniek?
- Hoe verschilt het initiatief of project van het bestaande aanbod, qua doelstellingen, doelgroep, of beoogde resultaten? Wat is er anders en/of beter aan?
- Levert het initiatief of project een bijdrage aan doelstellingen die voortvloeien uit beleid of wettelijke opdrachten? Zo ja, aan welke?
- Worden er mensen van het initiatief buitengesloten? Is dat problematisch?

Rendement
In het publieke domein beschikken we over het algemeen over schaarse middelen. Hoe effectiever we die besteden, des te meer geld we overhouden voor het oplossen van andere maatschappelijke problemen. De waarde rendement gaat over efficiency, hoe worden die schaarse publieke middelen ingezet. Daarmee is het de waarde van de markt. Hierbij staan vragen centraal als:

- Welke kosten worden er gemaakt?
- Welk deel zou de samenleving/gemeente moeten betalen?
- Wat levert het project of initiatief in financiële zin op? Is het bijvoorbeeld een vervanging van een vorm van zorg, arbeidsre-integratie, of worden er maatschappelijke kosten mee voorkomen? Zo ja, schat dan in hoeveel kosten worden bespaard.
- Waar slaan de baten neer? Wie heeft een financieel belang bij de uitkomsten van dit project of initiatief?

Betrokkenheid
Een derde waarde is betrokkenheid. Dat is de kernwaarde van de samenleving. In de eerste plaats gaat betrokkenheid erover dat mensen publiek initiatief nemen, niet om er geld aan te verdienen, maar om een publiek probleem op te lossen. Ten tweede betekent het dat er meerdere mensen bij betrokken zijn. We zouden van draagvlak kunnen spreken. Die betrokkenheid vatten we in vragen als:

- Van wie is dit project?
- Voor wie is dit project?
- Wat kunnen en willen mensen zelf doen, dankzij het initiatief? En wat gebeurt er als we niets doen?
- Welke manieren van betrokkenheid kunnen mensen tonen, als medeorganisator, supporter, uitvoerder of deelnemer? Zoals geld, tijd of netwerk inzetten, steun uitspreken, sponsoren, of zelf dingen doen.
- Hoe waarderen we deze betrokkenheid?

Deze drie waarden vormen samen een waarderingsinstrument. Niet om daarmee een ‘eindcijfer’ te geven: dit initiatief is een 8 waard. Maar om recht te doen aan de waarde die een initiatief heeft voor de maatschappij. Welke (financiële of andere) waardering vanuit de gemeente hierbij passend is, is een politieke vraag.

2.2 De Waardendriehoek van EcoVrede

EcoVrede heeft een bijzonder breed scala aan idealen, ambities en activiteiten. Bij het opstellen van de waardendriehoek is ernaar gestreefd om niet de volle breedte in beeld te brengen, maar juist om te zoeken naar de kern van de maatschappelijk bijdrage van EcoVrede. Dus: waar maakt EcoVrede het verschil en hoe verhoudt dit zich tot de huisvestingsvraag. Deze focus is mede van belang omdat niet alle activiteiten van EcoVrede direct leiden tot de ruimtevraag die de aanleiding is geweest voor dit rapport. Zo is een als zodanig zeer relevante activiteit voor EcoVrede zoals het voedselbos minder prominent in de beschouwing meegenomen.

Samengevat komt uit de sessies naar voren dat speerpunt van EcoVrede is om de brug te slaan tussen duurzaamheid en armoede, voor een gezonde samenleving.

Sterke punten van EcoVrede hierbij zijn: laagdrempeligheid, snelle actie, voor iedereen toegankelijk, vanuit menselijkheid, door middel van maatwerk, met recyclingmaterialen, voor bewustwording en voor duurzaamheid.

EcoVrede bespaart op (middel)lange termijn maatschappelijke kosten doordat mensen niet verder afzakken in de armoede.

Waardendriehoek EcoVrede

LEGITIMITEIT

Welke bijdrage kan EcoVrede leveren aan beleidsdoelstellingen?

In de kern draagt EcoVrede bij aan armoedebestrijding en het verminderen van sociale problematiek door persoonlijke, laagdrempelige en integrale ondersteuning op:

- Fysiek/materieel: ondersteuning in primaire levensbehoeften, zoals het verkrijgen van gratis voedsel (voedsel in eigen tuin verbouwen), meubels, kleding, bibliotheek etc. Zo komen mensen binnen;
- Persoonlijk: 'nuldelijn', naast mensen gaan staan die nergens anders passen, weer perspectief verkrijgen, mee naar instanties, soms juridische ondersteuning;
- Sociaal: mensen die in een isolement zitten helpen om weer een plek in de samenleving te geven, contact te krijgen met hun medemens, re-integratie door vrijwilligerswerk, dagbesteding;

Daarnaast activiteiten op het gebied van duurzaamheid algemeen, niet specifiek gericht op armoede (Voedselbos, afvalinzameling/recycling en nieuwe economie), mede om bewustwording voor duurzame oplossingen binnen de eigen invloedssfeer te creëren.

Waar kan EcoVrede echt het verschil maken?

Ecovrede is uniek in haar integrale benadering van armoedebestrijding/vermindering sociale problematiek en dit daar waar mogelijk koppelen aan duurzaamheidsoplossingen. Mensen komen laagdrempelig binnen vanwege de gratis materiële ondersteuning, er wordt een gesprek aangeknoopt en mensen kunnen blijven. Partners geven daarnaast aan dat het uniek is aan EcoVrede dat het zo laagdrempelig is dat iedereen er terecht kan om de allereerste stap te zetten richting participatie - ook wie niet in het reguliere systeem past.

BETROKKENHEID

Voor wie is EcoVrede?

- EcoVrede is niet gebonden aan een wijk, maar werkt stadsbreed. Alle Arnhemmers kunnen er terecht.
- De doelgroep bestaat grotendeels uit mensen in armoede, 200 per week*, variërend van eenmalig tot dagelijks. Zij komen binnen omdat EcoVrede hen fysiek helpt, met onder meer brood en meubels. Van daaruit wordt breder naar problemen gevraagd en geholpen of doorverwezen.
- EcoVrede is ook voor de mensen die er werken: 20 stagaires en 20 vrijwilligers* (van 'doelgroep' tot mensen die het initiatief belangrijk vinden). Iedereen die een bijdrage wil leveren aan duurzaamheid en armoedebestrijding in de breedste zin van het woord kan als vrijwilliger aan de slag.

Van wie is EcoVrede?

- De organisatie wordt volledig gerund door vrijwilligers.
- Partners (SIZA, reclassering, RIBW, Leger des Heils) 'plaatsen' cliënten (30 per jaar*) die ze nergens anders kwijt kunnen, bij Ecovrede. Hetzelfde geldt voor opleidingen met lastiger te plaatsen leerlingen. Het gaat o.a. om mensen met een taakstraf, mensen die moeten (re-)integreren (o.a. statushouders), mensen met een beperking.
- Gemeente geeft al een aantal jaren bescheiden financiële steun (zie Rendement). Het college van Arnhem geeft hierbij aan dat Ecovrede op doelniveau activiteiten verricht die ook het college belangrijk vindt.

RENDEMENT

Opbrengsten

- €15.000 per jaar: o.a. uit subsidie voor vrijwilligerswerk (Eurojobs) en ruim 2/3 uit donaties en vergoedingen.
- EcoVrede begeleidt mensen waarvoor partners geen geld ontvangen of op een wijze die niet voldoet aan formele kwaliteitscriteria. Dit maakt dat EcoVrede hier geen inkomsten van heeft (al zou ze dat deels anders willen).
- Het is een bewuste keuze om geen geld te vragen voor voedsel of producten, omdat deze laagdrempelige ingang een essentieel onderdeel is van EcoVrede. De doelgroep heeft immers weinig tot geen geld.

Kosten

- €15.000 per jaar: materieel, onderhoud, logistieke zaken, administratie, afvalverwerking, gemeentebelastingen.
- Momenteel betaalt EcoVrede niks voor het pand. De gemeente gunt EcoVrede het gebruik van dit pand, met een normwaarde van €55 per m2 per jaar.
- Er zijn geen personeelskosten omdat er alleen gewerkt wordt met vrijwilligers (meer dan 20.000 uur).
- Nu vraag naar 1000m2 ruimte, waarvan ongeveer 500m2 voor spullen opslag. De overige ruimte is voor werkplaatsen, keuken, administratie en gespreksruimten.

Potentiële maatschappelijke opbrengsten

- Vanuit bijzondere bijstand kunnen mensen in aanmerking komen voor vergoeding van basismeubilair. Gemeente Arnhem heeft hiervoor een exclusief contract met 2Switch, maar een dergelijke constructie zou ook voor EcoVrede denkbaar zijn.
- EcoVrede bespaart op (middel)lange termijn maatschappelijke kosten doordat mensen niet verder afzakken in de armoede, maar hiermee worden geen directe (in te boeken) kosten bespaard.
- De vraag is dan ook wat de gemeente over heeft voor een initiatief dat past in een sterke sociale basis.

*Alle kengetallen zijn gebaseerd op schattingen van EcoVrede en/of partners, in een normaal (niet-corona) jaar. We adviseren dat bij het verlenen van (financiële) ondersteuning goede monitoring wordt opgezet om dit te onderzoeken.

2.2.1 LEGITIMITEIT

Welke bijdrage kan EcoVrede leveren aan beleidsdoelstellingen?
In de kern draagt EcoVrede bij aan armoedebestrijding en het verminderen van sociale problematiek door persoonlijke, laagdrempelige en integrale ondersteuning op fysiek/materieel, sociaal en persoonlijk gebied.

- Fysiek/materieel: ondersteuning in primaire levensbehoeften, zoals het verkrijgen van gratis voedsel (voedsel in eigen tuin verbouwen), meubels, kleding, bibliotheek etc. Zo komen mensen binnen.
- Persoonlijk: 'nuldelijns', naast mensen gaan staan die nergens anders passen, weer perspectief verkrijgen, mee naar instanties, soms juridische ondersteuning.
- Sociaal: mensen die in een isolement zitten helpen om weer een plek in de samenleving te geven, contact te krijgen met hun medemens, re-integratie door vrijwilligerswerk, dagbesteding

Daarnaast ontplooien ze activiteiten op het gebied van duurzaamheid, niet specifiek gericht op armoede (Voedselbos, afvalinzameling/recycling en nieuwe economie), mede om bewustwording voor duurzame oplossingen binnen de eigen invloedssfeer te creëren.

Waar kan EcoVrede echt het verschil maken?
EcoVrede is uniek in haar integrale benadering van armoedebestrijding en vermindering sociale problematiek en dit daar waar mogelijk koppelen aan duurzaamheidsoplossingen. Mensen komen laagdrempelig binnen vanwege de gratis materiële ondersteuning, er wordt een gesprek aangeknoopt en mensen kunnen blijven. Partners geven daarnaast aan dat het unieke aan EcoVrede is, dat het zo laagdrempelig is dat iedereen er terecht kan om de allereerste stap te zetten richting participatie – ook wie niet in het reguliere systeem past.

2.2.2 BETROKKENHEID

Voor wie is EcoVrede?

- EcoVrede is niet gebonden aan een wijk, maar werkt stadsbreed. Alle Arnhemmers kunnen er terecht. De doelgroep bestaat grotendeels uit mensen in armoede. Die komen binnen omdat EcoVrede hen fysiek helpt, met onder meer brood en meubels. Van daaruit wordt breder naar problemen gevraagd en geholpen of doorverwezen.
- EcoVrede is ook voor de mensen die er werken: zo'n 20 stagiaires en 20 vrijwilligers (van doelgroep tot mensen die het initiatief belangrijk vinden). Iedereen die een bijdrage wil leveren aan duurzaamheid en armoedebestrijding in de breedste zin van het woord kan als vrijwilliger aan de slag.

Van wie is EcoVrede?

- De organisatie wordt volledig gerund door vrijwilligers. Partners (SIZA, reclassering, RIBW, Leger des Heils) plaatsen cliënten die ze nergens anders kwijt kunnen bij EcoVrede. Hetzelfde geldt voor opleidingen met lastiger te plaatsen leerlingen. Het gaat onder andere om mensen met een taakstraf, mensen die moeten (re)integreren (zoals statushouders), mensen met een beperking. De Gemeente geeft al een aantal jaren bescheiden financiële steun. Het college van Arnhem geeft hierbij aan dat EcoVrede op doelniveau activiteiten verricht die ook het college belangrijk vindt.

2.2.3 RENDEMENT

Opbrengst

- €15.000 per jaar: o.a. uit subsidie voor vrijwilligerswerk[1] en ruim 2/3 uit donaties en vergoedingen.
- EcoVrede begeleidt mensen waarvoor de partners geen geld ontvangen of op een wijze die niet voldoet aan formele kwaliteitscriteria. Dit maakt dat EcoVrede hier geen inkomsten van heeft (al zouden ze dat deels anders willen).
- Het is een bewuste keuze om geen geld te vragen voor voedsel of producten, omdat deze laagdrempelige ingang een essentieel onderdeel is van EcoVrede. De doelgroep heeft immers weinig tot geen geld.

Kosten

- €15.000 per jaar: materieel, onderhoud, logistieke zaken, administratie, afvalverwerking, gemeentebelastingen.
- Momenteel betaalt EcoVrede niks voor het pand. De gemeente gunt EcoVrede het gebruik van dit pand, met een normwaarde van € 55 / m2.
- Er zijn geen personeelskosten omdat er alleen gewerkt wordt met vrijwilligers (meer dan 20.000 uur op jaarbasis).
- Nu vraag naar 1000m2 ruimte, waarvan ongeveer de helft voor presentatie van de spullen en levensmiddelen. De overige ruimte is voor werkplaatsen, keuken, administratie en gespreksruimten.

Potentiële maatschappelijke opbrengsten

- Vanuit bijzondere bijstand kunnen mensen in aanmerking komen voor vergoeding van basismeubilair. Gemeente Arnhem heeft hiervoor een exclusief contract met 2Switch, maar een dergelijke constructie zou ook voor EcoVrede denkbaar zijn.
- EcoVrede bespaart op (middel)lange termijn maatschappelijke kosten doordat mensen niet verder afzakken in de armoede, maar hiermee worden geen directe (in te boeken) kosten bespaard.
- De vraag is dan ook wat de gemeente over heeft voor een initiatief dat past in een sterke sociale basis.

[1] 'Eurojobs'; 2018: € 2.480 - 7 vrijwilligers, 2019: € 2.959 - 8 vrijwilligers, 2020: € 3.481 - 12 vrijwilligers

3. Beeld uit de interviews

Er is een tiental interviews gehouden met vertegenwoordigers van instanties waar EcoVrede mee samenwerkt, partners uit het netwerk en cliënten[2].

Uit de interviews komt een rode draad tevoorschijn waarbij het werk van EcoVrede zeer gewaardeerd wordt. EcoVrede wordt gezien als laagdrempelig en toegankelijk. Iedereen is er welkom, vooral de allerarmsten. Ze benaderen de mens zoals die is. De persoon staat centraal, die wordt gezien en krijgt de ruimte, zonder voorwaarden of formaliteiten. De inzet van EcoVrede is uniek in het bieden van acute en gratis hulp, ondersteuning, of ritme en regelmaat.

EcoVrede is een hulpverlenende instantie zonder professionele status, maar ze helpen mensen wel op weg om de participatieladder 'weer terug te vinden' om er een eerste stap op te kunnen zetten. Soms zijn ze een ook de opstap naar reguliere instanties. Deze zijn blij met de aanvullende bijdrage van EcoVrede, omdat zo ook mensen die anders in het leven staan of niet in een hokje passen, verder komen.

Aangegeven is dat het vooral een plek is waar acute (nood-)hulp wordt verleend, met brood, inventaris of een plek om tijdelijk 'te werken'. Je kunt er direct terecht zonder allerlei voorwaarden en vooraf vastgestelde doelen die bereikt moeten worden.

Er wordt wel aangegeven dat de bijdrage van EcoVrede *aanvullend* is op de professionele instanties, maar er geen vervanging voor is. Het gaat hierbij niet om de kwaliteit van de dienstverlening, maar om de gevraagde formaliteiten en kwalificaties waar EcoVrede niet aan wil en kan voldoen. Dat betekent dat er vanuit de benaderde instanties géén sprake kan zijn van een vergoeding voor diensten van EcoVrede. Vanwege het aanvullende karakter zijn er geen inkomsten of een vergoeding voor de diensten van EcoVrede. Maar het zijn juist de klanten waar reguliere instanties geen raad mee weten die een plek kunnen krijgen bij EcoVrede. Professionalisering zou betekenen dat ze op andere instanties gaan lijken en hun identiteit verliezen.

In de woorden van EcoVrede zelf: *Maatschappelijk initiatief is feitelijk de bezemwagen van de economie. EcoVrede is vaak nog eens ‘de bezemwagen Achter de Bezemwagen’ vanwege alle mensen die tussen de regels vallen.*

EcoVrede geeft hierbij zelf aan dat het zeer nuttig is om iemand uit de armoede te halen. In de voetnoot staat hiervan een kort voorbeeld uit de praktijk geschetst[3].

---

[2] SIZA, Iriszorg, reclassering, Voedselbank, Leger des Heils, Sociale wijkteams, collega in tweedehands spullen, vrijwilliger EcoVrede en 2 cliënten.

[3] Persoon had geen eten, dakloos geweest, net een huis toegewezen gekregen maar nog geen spullen en in afwachting van een toekenning uitkering en een lening voor aanschaf van huisraad. Zodoende bij EcoVrede gekomen. Een noodpakket eten. Een koelkast, een bank, stoelen, een tafel, vaasjes, gordijnen, een tv, een bijzettafeltje, een bed, een matras, vloerkleden en tapijttegels, lampen, een kookstelletje, wat kleine spullen als schilderijtjes. Alles gebracht en naar binnen gebracht en geholpen met inrichten en ophangen. Bijkomende goede doelen: meldt zich als vrijwilliger, geen lening nodig, is enthousiast, komt uit depressie, voelt zich gehoord. Wij krijgen een goed beeld wat er speelt en koppelen dat waar nodig en toegestaan. Helpen de persoon overzicht te krijgen en zaken vlot te trekken of ook uit te leggen en leven op de rails te krijgen. Het geheel ontlast de andere zorgverleners zoals sociale wijkteams.

Maar er worden in vrijwel alle interviews ook zorgen naar voren gebracht over EcoVrede. Onder meer dat EcoVrede het moeilijk vindt om zich te focussen op waar ze echt goed in zijn, waardoor de aanpak chaotisch is. De keuze van EcoVrede om geen inkomsten te willen genereren, maakt dat ze afhankelijk zijn én blijven van derden.

Ook de sociale wijkteams benoemen EcoVrede als mensen met een groot hart, iedereen is welkom, een plek waar 'de persoon' centraal staat. De gratis brood- en spullenvoorziening is populair en verschillende coaches verwijzen hier dan ook naar. Uit de teams komt echter ook een kritisch geluid. Een groot deel van de gesproken coaches (5 van de 6) vindt EcoVrede 'rommelig', stelt dat EcoVrede niet alle geschapen verwachtingen waar kan maken en vindt dat EcoVrede geen bijdrage levert aan de begeleiding naar een stap hoger op de participatieladder. (Waarbij EcoVrede aangeeft dat hun doel ook is om mensen vooral 'een stap' te laten zetten).

De geholpen cliënten zelf ten slotte geven aan dat ze zich bij EcoVrede welkom voelden, zichzelf konden zijn. ‘Een thuis op basis waarvan ik weer kon opkrabbelen’ of een plek ‘om weer structuur aan mijn leven te geven’. Ook zij gunnen EcoVrede ondersteuning op bepaalde gebieden (bijv. de website), maar zijn in de kern positief over wat EcoVrede voor hen heeft betekend.

Voor enkele fragmenten uit de verslagen van de interviews wordt verwezen naar de bijlagen.

4. Wat is EcoVrede 'waard'?

4.1 Vertaling in een bijdrage

Uit voorgaande hoofdstukken blijkt zonder meer dat EcoVrede maatschappelijke waarde heeft, en dat er door de inzet van Ecovrede ook maatschappelijke kosten worden bespaard. Is er een objectief bedrag te noemen voor deze besparing?

In de waardendriehoek wordt geconcludeerd dat EcoVrede op (middel)lange termijn maatschappelijke kosten bespaart, doordat mensen niet verder afzakken in de armoede. Maar hiermee worden geen directe (in te boeken) kosten bespaard. Bovendien zijn kosten die bespaard worden door preventie moeilijk te becijferen. De vraag is dan ook wat de gemeente over heeft voor een initiatief dat past in een sterke sociale basis. Dat is meer een keuze dan een objectief te bepalen gegeven.

Omdat EcoVrede voor hun verschillende activiteiten geen aantallen 'geholpen klanten' bijhoudt is niet vast te stellen hoeveel unieke klanten er zijn. Op basis van ervaringen houden we aan dat EcoVrede gemiddeld 200 mensen in de week helpt (met brood, groente- en fruit en voedselnoodpakket, juridisch en gezondheidsadvies, meubilair en dagbesteding). Sommigen daarvan komen eenmalig, sommigen zijn structureel ‘klant’ van EcoVrede. Daarnaast kan uitgegaan worden van 20 tot 30 mensen in een normaal jaar die via partners aan een traject geholpen worden. Dit is ooit meer geweest en zou ook weer kunnen groeien, volgens EcoVrede.

De indieners van de motie 'vind een permanente locatie voor EcoVrede' in de Arnhemse gemeenteraad van 8 juli 2020 stellen een financiële vertaling voor, door bedragen te koppelen aan onder meer jeugdreclasseringstrajecten en begeleiding van participatieplaatsen[4]. Dat trajecten bij EcoVrede deze professionele 'labels' daadwerkelijk hebben wordt echter niet bevestigd, evenmin als de genoemde aantallen en vergoedingen. Organisaties die cliënten bij EcoVrede ‘plaatsen’ geven juist aan dat dit mensen zijn waar geen formele vergoeding tegenover (kan) staan bij een informele organisatie als EcoVrede. De kracht van EcoVrede is ook juist dat ze mensen helpen die tussen wal en schip van professionele trajecten invallen. De vraag is ook of dat wel nodig is om tot de conclusie te komen dat het een verlies voor de stad zou zijn om EcoVrede te laten vallen'.

Het moet overigens benadrukt worden dat de hulpvraag van EcoVrede aan de gemeente ook om meer praktische zaken gaat, zoals het krijgen van een afvalpas. Er lijkt hier echter een juridische beperking op te liggen omdat het afval van Ecovrede als bedrijfsafval wordt bestempeld. De gemeente heeft wel een wettelijke zorgplicht voor inzameling en verwerking van huishoudelijk afval, maar niet voor bedrijfsafval. Daardoor vallen maatschappelijke organisaties tussen wal en schip. De gemeente onderzoekt mogelijkheden om maatschappelijke organisaties bij het aanbieden en verwerken van afval te faciliteren. Dit vraagstuk wordt separaat beantwoord[5].

[4] Verworpen motie 20M135 8 juli 2020

[5] Wethouder Bouwkamp zegt bij motie 20M264 "Diftar PLUS, voorstel 5: meer pasjes levert meer op" toe om aan de slag te gaan met het inventariseren wat mogelijk is binnen het reinigingsrecht.

4.2 Subsidies gemeente Arnhem

Bieden bestaande subsidieregelingen binnen de gemeente houvast om op basis daarvan de hoogte van een bijdrage vast te stellen? De gemeente Arnhem heeft in 2020 ruim 650 subsidies verstrekt. Het gaat om subsidies aan organisaties die activiteiten en werkzaamheden uitvoeren op het gebied van bijvoorbeeld sport, kunst & cultuur, amateurkunst, evenementen, klimaatadaptatie e.d. maar ook voor subsidies van wijkinitiatieven en andere aan de wijk gerelateerde activiteiten. Er lijken geen gemeentebrede subsidieregelingen te zijn waar EcoVrede zonder meer gebruik van kan maken, anders dan die voor vrijwilligers waar al uit geput wordt[6].

Voor al deze subsidies zijn verschillende regelingen met randvoorwaarden en criteria van toepassing. Voor een deel van de subsidies in de wijken moeten de criteria op basis waarvan (de hoogte van) het subsidiebedrag wordt vastgesteld nog verder worden doorontwikkeld. Hierbij gaat het om criteria als bereik, draagvlak, en incidenteel/structureel die bepalen of en hoeveel de aanvrager ontvangt.

Er is een aantal organisaties, zoals Rijnstad en RIBW die subsidies ontvangen voor activiteiten die voor een (klein) deel inhoudelijk wel te vergelijken zijn met dat wat Ecovrede doet maar strikt formeel er toch anders uitzien. De subsidie voor deze activiteiten maken bovendien onderdeel uit van een groot pakket van activiteiten waarin niet elke activiteit separaat inzichtelijk is gemaakt. Dit zorgt ervoor dat een goede vergelijking (in kosten) met de werkzaamheden van Ecovrede niet te maken is.

Tevens zijn in sommige subsidies aan organisaties ook de kosten van huur die aan de gemeentelijke panden moet worden betaald, meegenomen in het subsidiebedrag. Dat kan zorgen voor een ophogend effect omdat de gemeente uitgaat van een kostprijs dekkende huur die hoger kan uitvallen dan in de markt gehanteerde tarieven.

Hoewel daarvoor niet primair bedoeld, zijn er wel subsidies op wijkniveau verstrekt aan organisaties die wijkoverstijgend zijn en in sommige gevallen zelfs een stedelijk bereik hebben. De Teams Leefomgeving hebben door middel van gerichte subsidies in hun eigen wijk de lokaal verankerde partijen kansen geboden om zich verder te ontwikkelen tot partijen die een aantoonbare meerwaarde hebben voor de bewoners in de wijk en voor de ontwikkeling van de wijken zelf. Het initiatief loopt dan via Team Leefomgeving, maar de subsidie is dan voor meer dan alleen de wijk en in sommige gevallen zelfs voor de hele stad. Ecovrede zou via deze weg eventueel ook een aanvraag kunnen doen.

EcoVrede deelt huisraad uit aan mensen die dat nodig hebben (waarmee de goederen ook een rol hebben in dagbesteding en leertrajecten). Mogelijk bespaart dat op de bijzondere bijstand. Uitgangspunt bij de gemeente Arnhem is echter dat mensen in de bijstand zelf geld reserveren voor duurzame gebruiksgoederen. Voordat er geld c.q. goederen door de gemeente worden verstrekt worden mensen verwezen naar andere mogelijkheden (zoals website 'gratis spullen af te halen' e.d.) om aan goederen te komen. Dit is beschreven in een handboek. In dit handboek wordt overigens Ecovrede niet genoemd. Uitgangspunt is dus eerste zelf proberen te regelen en als dat echt niet lukt, kun je naar de gemeente. En dan

[6] Volgens EcoVrede heeft voormalig wethouder Ine van Burgstede hierover in een raadsvergadering gezegd: “We zijn jullie als categorie vergeten.” We hebben de Raadsnotulen hier niet op nageslagen.

zijn er strikte formele richtlijnen (met toetsingen en toeslagen) wanneer iemand wel of niet in aanmerking komt voor welk bedrag om gebruiksgoederen te kopen. Vaak krijgen ze dan geld om de gebruiksgoederen te kopen. Daar waar mensen "niet met geld om kunnen gaan" kunnen deze goederen ook in natura worden verstrekt. Daarvoor zijn er afspraken gemaakt met 2Switch waar gebruiksgoederen kunnen worden uitgezocht en de gemeente vervolgens de rekening betaald. Overwogen kan worden ook een dergelijke afspraak ook met EcoVrede te maken.

4.3 Vergelijking met andere initiatieven

Door de sterk uiteenlopende activiteiten van Ecovrede is er geen organisatie waar Ecovrede mee te vergelijken is. Zeker niet als het gaat om een organisatie die een subsidie van de gemeente Arnhem ontvangt. Een deel van de activiteiten die Ecovrede uitvoert wordt ook wel door andere organisaties uitgevoerd (denk bijvoorbeeld aan het diaconale werk) maar zijn niet zodanig objectief met elkaar te vergelijken om hiervoor een subsidiebedrag vast te stellen. Een ander deel is weer geheel uniek, zoals het gratis verstrekken van huisraad.

Vergelijkingen op basis van aantallen gaat ook al snel mank. Bij de 1200 gezinnen per week, die de voedselbank Arnhem extra steun geeft met een voedselpakket, met flink minder gebruik van ruimte, en waar slechts een zeer beperkte bijdrage van de gemeente tegenover staat, valt EcoVrede in het niet. Maar er gaan ook subsidies van duizenden euro's naar activiteiten met een aanzienlijk kleiner bereik dan dat EcoVrede heeft. Verstandig is dan ook om de vraag om te draaien: ga uit van wat EcoVrede *nodig* heeft om voor de stad behouden te blijven en toets of dat redelijk is. Dit is ook beter in lijn met de werkwijze van EcoVrede: denk niet vanuit de hokjes waar ze in zouden kunnen passen, maar kijk naar wie ze zijn en wat ze nodig hebben.

4.4 Kosten voor huisvesting

Uit de waardendriehoek blijkt dat inkomsten en uitgaven van EcoVrede met elkaar in evenwicht zijn, zolang de kosten voor huisvesting daar niet in meegenomen worden. Een (extra) bijdrage is dus volledig gericht op huisvesting. Hier ontstaat het belangrijkste knelpunt in de casus: door EcoVrede wordt een bijzonder groot oppervlak gevraagd van 1000m^2 (zie ook hoofdstuk 6). Dat is vanuit de kernactiviteiten van EcoVrede wel te verklaren, maar desalniettemin uitzonderlijk veel en onvergelijkbaar met enig ander maatschappelijk initiatief. En wellicht ten overvloede, het gaat hier om structurele kosten. Een incidentele bijdrage volstaat dus niet. Er is op dit moment geen ander maatschappelijk initiatief in Arnhem dat structureel kan rekenen op structurele (vergoeding van) huisvesting (met uitzondering van organisaties waar de kostprijsdekkende huur wordt vergoed). Bovendien is het een fors bedrag.

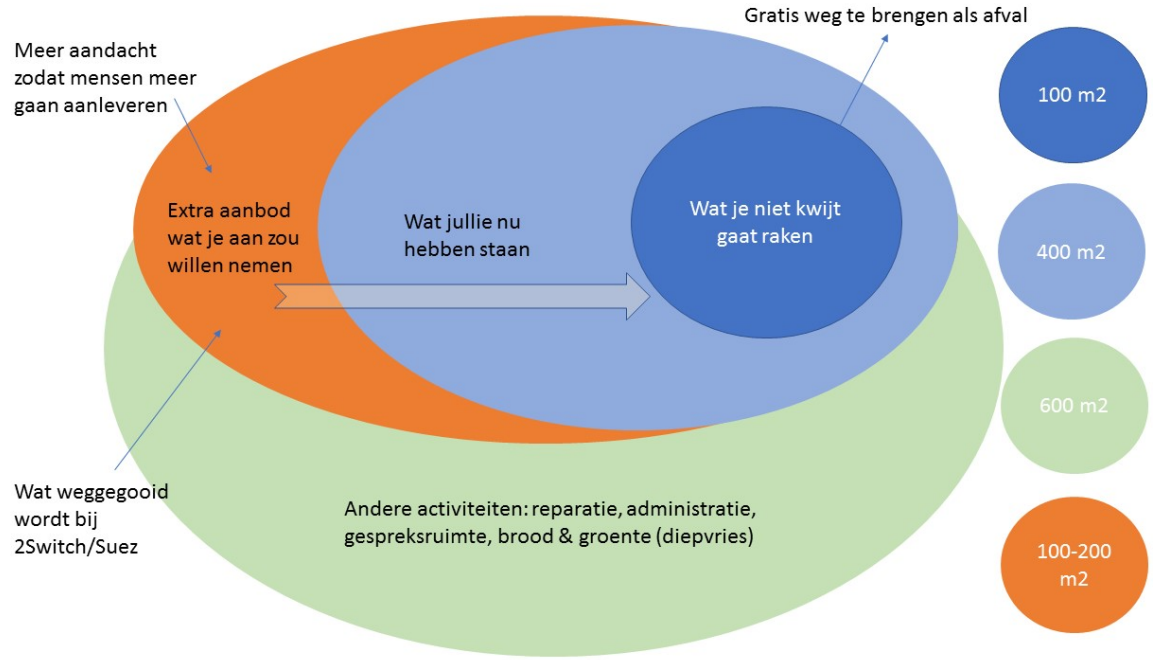
Uitgaande van een kostprijs dekkende huur vertegenwoordigt dit een bedrag van minimaal €30.000 (NB: *ook* als het een pand in gemeentelijk eigendom zou zijn, als een dergelijk pand al beschikbaar zou zijn[7]). Een representatieve markthuurprijs ligt rond €70 per m^2 BVO (opgave Jacco Vogelaar BMV), de kostprijsdekkende huur van het huidige pand aan de

[7] Zie raadsbrief afdoening Motie 19M140 'Gemeentelijk vastgoed voor maatschappelijke doeleinden': Kostprijs dekkende huur kan worden opgebracht door de initiatiefnemers en/of met subsidies vanuit andere beleidsvelden.

Middachtensingel zou bij benadering €55 per m^2 zijn. Dit is exclusief gebruikers- en servicekosten zoals energie en water, beheer, binnen onderhoud, belastingen en heffingen. Dat neemt natuurlijk niet weg dat dit normkosten zijn en zich in de markt een buitenkans kan voordoen[8]. Er zijn volgens EcoVrede panden beschikbaar vanaf €40 per m^2.

Voor een duurzaam toekomstmodel voor EcoVrede is het hoe dan ook raadzaam de ruimtevraag te beperken. Besproken is een tussenoplossing voor de ruimtevraag: Naast 300-400m^2 als ruimte voor de presentatie van spullen en 100 m^2 voor levensmiddelen zoals brood, groente, fruit, kan de rest (werkplaatsen, administratie, gespreksruimtes) flexibel worden ingevuld. Het flexibele deel zou op verschillende locaties kunnen, bijvoorbeeld ondergebracht bij en in samenwerking met andere instanties (MFC, sociaal wijkteam, etc.). Een efficiënter gebruik van ruimte door het combineren van huisvesting met voedsel-, kleding-, en speelgoedbank is een mogelijkheid. Ook kan EcoVrede zelf door een meer gestructureerd gebruik van ruimte vierkante meters besparen.

De huidige situatie van EcoVrede laat overigens zien dat dit lastig is: naast de nieuwe tijdelijke huisvesting aan de Middachtensingel is óók de oude locatie aan de Industrieweg nog steeds niet verlaten. In de figuur hieronder is het ruimtegebruik/de ruimtevraag van EcoVrede schematisch vormgegeven, met toelichting van EcoVrede.

Figuur 1 Ruimtevraagstuk EcoVrede

Toelichting EcoVrede: EcoVrede vervult een functie in stimuleren van hergebruik en het verminderen van afvalstromen. Bij een goede afvoermogelijkheid van afval, en een verzamelpunt voor nog goede gebruiksgoederen af te geven op vrijwillige basis op een of de beide depots (Zuid en Noord) is er meer doorstroom voor EcoVrede en meer effectief voorraadbeheer mogelijk. Daarbij wordt er bespaard op volume aan afval en recycling en bewustzijn over die zaken bevorderd. De tekening geeft hiervan een visueel beeld.

[8] EcoVrede geeft aan graag gebouwbeheer te willen vervullen. Voor de gemeente is dit echter geen optie; zij hebben in algemene zin slechte ervaringen met niet-professionele leegstandsbeheerders. En zij geven aan dat dit geen (ook niet financiële) voordelen oplevert.

5. Verbeterpunten

Uit de sessies die hebben geleid tot de waardendriehoek, uit de interviews, overige gevoerde gesprekken om informatie boven tafel te krijgen, en uit de vergelijking met andere initiatieven, zijn waardevolle leerpunten voor gemeente en Ecovrede naar voren gekomen.

5.1 Verbeterpunten voor de gemeente

- Ruimte nemen om waardering voor een initiatief uit te spreken, ook als regels of andere bezwaren in de weg zitten.
- Een vast aanspreekpunt en (intern) verbinder benoemen voor stadsbrede maatschappelijke initiatieven (voor wijkinitiatieven is dit beter geregeld).
- Bij inzet van gemeentelijke instrumenten (zoals huisvesting, afval en heffingen) rekening houden met de flexibele inzet daarvan voor maatschappelijke initiateven en de mogelijke financiële gevolgen daarvan in de begroting.
- In het verlengde hiervan: reken voor gemeentelijk vastgoed een vaste lage huur voor maatschappelijke initiatieven, en zorg voor structurele dekking van het tekort op de kostprijs.
- Zorg dat initiatieven met een brede, algemene maatschappelijke waarde niet buiten de boot vallen door te specifieke doelen op te nemen in de voorwaarden.
- Zorg voor een makelaars punt voor de koppeling van vraag en aanbod van maatschappelijk vastgoed. Liefst onafhankelijk van de gemeente, maar wel met inbreng van gemeentelijk vastgoed in een 'ruimtebank'.

5.2 Verbeterpunten voor Ecovrede

- EcoVrede werkt breed, op allerlei facetten. Dat is haar kracht en haar zwakte. Het kan helpen, zowel op het gebied van benodigde ruimte en tijd, alsook op het gebied van toegevoegde waarde, om meer focus aan te brengen in activiteiten en werkzaamheden. EcoVrede wil nu helpen bij alles, maar is simpelweg niet de beste aanbieder op elk gebied. De unieke toegevoegde waarde is de laagdrempelige, integrale benadering van armoedebestrijding en vermindering van sociale problematiek. Daar zou de focus op moeten liggen.
- Zorg voor eigen inkomsten, ook al is het ideaal zoveel mogelijk zonder geld te doen.
- Meer structuur en organisatie is gewenst, zonder echt professioneel te worden (want dat zou ten koste gaan van de kracht van EcoVrede). Verbeteringen worden door partners gevraagd op het gebied van huisvesting, vervoersveiligheid, techniek en administratie.
- EcoVrede ziet waarde in spullen die anderen niet zien, maar mede daardoor stapelen de spullen zich op. Dat EcoVrede nog waarde ziet in veel spullen, wil niet zeggen dat de maatschappij moet opdraaien voor de kosten van opslag daarvoor. Wat na bepaalde tijd (bijv. 3 maanden) niet is opgehaald, moet weggegooid worden.
- Zorg voor een bedrijfsvoering waar minder ruimte voor nodig is. Als de ambities niet in de beschikbare ruimte passen, pas de ambities dan aan op de ruimte. Dit wordt vergemakkelijkt voor EcoVrede als er een goede afvalregeling voor hen is getroffen (zie aanbevelingen).
- Probeer niet te verharden in de relatie met gemeente. Als de top van de escalatieladder bereikt is, wordt een goed gesprek lastig. Bovendien schrikt het potentiële verhuurders af.
- Ga relaties aan met behoud van eigenheid, maar gericht op samenwerking.

6. Conclusie en aanbevelingen

Wethouder Louwers heeft in de raadsvergadering van 9 juli 2020 toegezegd een onafhankelijk onderzoek te laten doen om de maatschappelijke meerwaarde van de Stichting EcoVrede te toetsen, alsmede de mate waarin de Stichting in een behoefte voorziet, welke huisvestingsbehoefte daarbij hoort en of EcoVrede voor een bijdrage van de gemeente in aanmerking zou moeten komen.

Uit voorgaande hoofdstukken blijkt zonder meer dat EcoVrede maatschappelijke waarde heeft, en dat er door de inzet van Ecovrede ook maatschappelijke kosten worden bespaard.

EcoVrede bespaart op (middel)lange termijn maatschappelijke kosten, doordat mensen niet verder afzakken in de armoede. Maar hiermee worden geen directe (in te boeken) kosten bespaard. Bovendien zijn kosten die bespaard worden door preventie moeilijk te becijferen.

Door de sterk uiteenlopende activiteiten van Ecovrede is er geen organisatie waar Ecovrede mee te vergelijken is, zeker niet als het gaat om een organisatie die een subsidie van de gemeente Arnhem ontvangt. Een deel van de activiteiten die Ecovrede uitvoert wordt ook wel door andere organisaties uitgevoerd. Een ander deel is weer geheel uniek, zoals het gratis verstrekken van huisraad. Vergelijkingen op basis van aantallen gaat ook al snel mank.

Er lijken geen gemeente brede subsidieregelingen te zijn waar EcoVrede zonder meer gebruik van kan maken, anders dan die voor vrijwilligers waar al uit geput wordt.

De vraag is dan ook wat de gemeente over heeft voor een initiatief dat past in een sterke sociale basis. Dat is meer een keuze dan een objectief te bepalen gegeven. Meest praktisch is dan ook om uit te gaan van wat EcoVrede *nodig* heeft om voor de stad behouden te blijven, en te toetsen of dat een redelijke bijdrage is.

Uit de waardendriehoek blijkt dat inkomsten en uitgaven van EcoVrede met elkaar in evenwicht zijn, uitgezonderd de kosten voor huisvesting. De gevraagde oppervlakte is groot, namelijk 1000m^2. Dat is vanuit de kernactiviteiten van EcoVrede wel te verklaren, maar onvergelijkbaar met enig ander maatschappelijk initiatief.

Uitgaande van een kostprijs dekkende huur vertegenwoordigt de ruimtevraag van EcoVrede een bedrag van minimaal €30.000 per jaar, exclusief gebruikers-/servicekosten zoals energie en water, beheer, binnen onderhoud, belastingen en heffingen. Uiteraard geheel afhankelijk van of en zo ja welk pand er gevonden wordt en of de oplossing tijdelijk of permanent is. Er moet op gewezen worden dat er op dit moment geen ander maatschappelijk initiatief in Arnhem dat structureel kan rekenen op structurele (vergoeding van) huisvesting (zoals boven al aangegeven wel indirect via de subsidies aan diverse organisaties). Een hier aan gekoppelde bijdrage zou bovendien relatief hoog zijn.

De aanbeveling aan de gemeente is op grond van bovenstaande als volgt:

- EcoVrede heeft maatschappelijke waarde en door de inzet van Ecovrede worden maatschappelijke kosten bespaard. Het behoud van EcoVrede voor de stad is dan ook uitgangspunt.
- Wat dit de gemeente 'waard' mag zijn is niet te becijferen. Dus ga uit van wat EcoVrede (structureel) *nodig* heeft om voor de stad behouden te blijven.

- Zorg dat EcoVrede gratis haar overtollige spullen weg kan brengen (grondstoffen en restafval, voor zover de spullen geen herbestemming kunnen krijgen). Dat geeft de mogelijkheid de hoeveelheid spullen te beperken tot een kwalitatief minimum, waardoor toch aan de behoefte kan worden voldaan van de mensen die een beroep op Ecovrede. Daardoor kan de beschikbare ruimte beter gebruikt worden. Dat betekent in ieder geval een afvalpas. EcoVrede vraagt daarnaast om een plek op het depot (Suez afvalbrengstation), zodat ze haar werk in verwerking en hergebruik kan doen.
- Een gemeentelijke structurele subsidie voor een ruimtevraag van 1000m^2 is mogelijk financieel moeilijk haalbaar. Hoewel de maatschappelijke waarde van EcoVrede in de waardendriehoek is verhelderd, zou de omvang van het bedrag dat daar jaarlijks mee gemoeid is (uitgaande van een marktconform normbedrag voor dergelijk grote ruimte) niet in verhouding staan tot de gemeentelijke bijdrage aan andere maatschappelijke initiatieven. De in deze rapportage uitgewerkte pragmatische oplossing van een vaste uitvalsbasis van ca. 500m^2 voor verzamelen en uitgifte van goederen, gecombineerd met flexibele ruimten in de wijken voor de overige functies, lijkt daarentegen wel een proportionele vertaling van de waarde. De met de waardendriehoek te legitimeren financiële ondersteuning vanuit de gemeente (de meerwaarde van EcoVrede voor de sociale basis in Arnhem is evident) zou de vaste uitvalsbasis structureel mogelijk maken.[9]
- Met ondersteuning van de gemeente zoekt EcoVrede naar een pand voor de vaste uitvalsbasis, dat geschikt is om in ieder geval de belangrijkste unieke bijdrage (laagdrempelig brood en spullen uitgeven) te kunnen vervullen. Voor een eventuele grotere omvang dan ca. 500m2 zou EcoVrede kunnen nadenken over hoe additionele middelen (niet door de gemeente gefinancierd) zouden kunnen worden gegenereerd.
- Voor de overige benodigde flexibele ruimte kan EcoVrede, evt. ondersteund door de gemeente, het gesprek aangaan met andere organisaties of zij hierin kunnen samenwerken.
- Zowel de gemeente als ook EcoVrede nemen de ingebrachte kritiekpunten serieus, met concrete actiepunten. Voor het realiseren van verbeteringen m.b.t. professionalisering en management van de goederenstroom en het genereren van eigen inkomsten, kan EcoVrede waar wenselijk ondersteuning krijgen van de gemeente.
- De gemeente helpt bij het monitoren van aantallen: hoeveel (unieke) inwoners helpt EcoVrede, waar ligt hun kracht en waar kunnen zij beter doorverwijzen?
- Zorg dat EcoVrede ondertussen niet op straat komt te staan.

[9] EcoVrede geeft hierbij aan: Bij een pand is een buitenruimte voor EcoVrede vanwege afvalstromen-scheiding, verschillende transportmiddelen die plek nodig hebben en aan- en afvoer van spullen belangrijk. Bij de huidige locatie Middachtensingel is daarvoor het redelijk omsloten schoolplein geschikt en bij andere locaties moet dat worden meegenomen.

Bijlage 1: Fragmenten uit de interviews

F.L. (Siza)
EcoVrede werkt nog altijd vanuit de basisgedachte van de WMO, waarbij vooral maatschappelijke initiatieven, vrijwilligers en mantelzorgers mensen helpen. Die mooie gedachte is in de praktijk niet oneindig gebleken, maar EcoVrede houdt vol. Het vraagt ook dat je passend moet communiceren met mensen die anders in het leven staan en dat doen ze. Dit maakt EcoVrede uniek. Ze voegen toe aan wat reguliere instanties doen zoals de Voedselbank (EcoVrede helpt ook mensen die net boven de norm komen, maar wel hulp nodig hebben) en 2Switch. In tegenstelling tot 2Switch zijn de spullen bij Ecovrede gratis.

Voor mensen die zelfstandig gaan wonen en geen huisraad hebben of geld daarvoor. Dan help ik ze via EcoVrede aan de meest basale spullen, twee weken geleden nog.
Andere vorm is dat cliënten vrijwillig aan het werk gaan bij EV, soms als tegenprestatie voor spullen ('voor wat hoort wat' principe). Vooral passend voor mensen die zich niet in het reguliere systeem thuis voelen, of het minder nauw nemen met afspraken (als je op afgesproken dag niet kan en afbelt, vragen ze bij EV: wanneer kan je wel?)

Lotte van den Berg (Reclassering)
EcoVrede is uniek in de totaalbenadering van de mens. Ze pellen af tot de kern van de persoon - wie is deze mens en wat heeft hij nodig? Vergelijkbare instanties kiezen eerder voor de doorloopsnelheid van een werkstraf, waardoor er meerdere mensen tegelijkertijd geplaatst kunnen worden. Bij EcoVrede gaat het niet om kwantiteit, maar willen ze meer doen voor de individuele persoon, een soort holistische benadering.

Maar stuur EcoVrede geen mensen die veel begeleiding nodig hebben, die tijd hebben ze niet. Ze kunnen het waarschijnlijk wel, maar ze kiezen er niet voor. Mensen met werkstraf zijn hier wel heel veilig: wie ben je en hoe kunnen we je helpen (= uniek). Geld is niet aan de orde want met werkstraffen zijn geen geldstromen gemoeid. Lotte benoemt dat EcoVrede meer focus zou mogen hebben, en hun website is een rommeltje.

Joop Toeter (coördinator Voedselbankwinkel en secretaris Leger des Heils)
EcoVrede wordt regelmatig (en eigenlijk alleen) ingezet voor gezinnen die geen of onvoldoende inventaris hebben. Voor de doelgroep die helemaal niets heeft. De meerwaarde zit in het gratis verstrekken, wat bij andere instanties niet altijd het geval is. Dat is bijvoorbeeld ook zo bij de broodbank, waar ook geen voorwaarden worden gesteld wat wel het geval is bij de voedselbank: formulieren en toetsen waaraan voldaan moet worden via de sociale wijkteams.

Hoewel Joop vindt dat EcoVrede veel goed doet vindt hij dat het onvoldoende gestructureerd is en er meer focus zou mogen zijn. Hij is kritisch over de hoeveelheid inventaris dat is opgeslagen. Dat zou volgens Joop veel beter en overzichtelijker kunnen. Er zou kritischer gekeken moeten worden wat nog van waarde is en er zou ook een grotere doorstroom moeten plaatsvinden (veel is zo oud dat niemand dat toch wil hebben). Nu is de helft niet zichtbaar en kan zo niet worden uitgegeven.

M.K. (Iriszorg)
Ik beveel EcoVrede van harte aan, ze doen iets unieks. In het westen van het land zou zoiets niet kunnen bestaan. Het is voor de allerarmsten, ook vluchtelingen en asielzoekers. Ik vond dit zo geweldig dat ik dit voor cliënten van Iriszorg ben gaan doen. Tientallen mensen zijn zo geholpen, soms ook vrienden, of bekenden. Enkele cliënten uit Zevenaar hebben ook bij EV geholpen als vrijwilliger, dit was hun dagbesteding. Ze gingen dan op de fiets naar Arnhem om bij EV spullen te sjouwen en te helpen. Enkelen bleven er hangen als vrijwilliger
Soms hebben ze bij EcoVrede zulke mooie spullen dat ze best een klein bedrag mogen vragen, dat advies heb ik ze ook gegeven. Dan hebben ze inkomsten. Nu vragen ze niets, alleen soms een vrijwillige bijdrage of tegenprestatie in natura. Een betere inrichting met alle spullen zou wel helpen, dan raak je eerder spullen kwijt omdat mensen beter zien wat er staat.

Henk Loef (re-integratiecoach bij Leger des Heils)
Kenmerkende van EcoVrede is dat 'de persoon' centraal staat (onvoorwaardelijk wie je als persoon bent) en dat het zeer laagdrempelig is om binnen te komen. Het is geen formele instantie maar kan mensen wel op weg helpen om weer een volgende stap te zetten op de participatieladder. Ze kunnen de eerste opvang zijn om weer 'gezien te worden'. Dit alles zonder allerlei formaliteiten en betalingsregelingen.

EcoVrede levert geen producten waar een vergoeding tegenover kan staan. Dat zou wel kunnen maar dan moeten er aan allerlei kwaliteitscriteria voldaan worden en moet er gewerkt worden met professionals. Dat gaat in deze 'structuur' zeker niet lukken. Misschien is juist dit feit ook hun charme. Je kunt er acuut terecht, laagdrempelig zonder voorwaarden en de persoon (en niet het 'plan met doelen') staat centraal. Een soort noodopvang als opstap naar de instanties die zorgen dat deze mensen een stap kunnen doen op de participatieladder.

Sociale wijkteams (op basis van een uitvraag bij diverse coaches)
Ervaringen met EcoVrede hebben volgens de coaches van de sociale wijkteams vooral betrekking op het verleden. De coaches die EcoVrede kennen zetten vooral in op de producten van EcoVrede als het gaat om gratis broodverstrekking en inventaris. Zij zetten de cliënten op het spoor naar EcoVrede.

Volgens de sociale wijkteams levert Ecovrede geen bijdrage aan de begeleiding naar een stap hoger op de participatie ladder. Ecovrede is geen officiële partner (die aan een aanbesteding heeft meegedaan) waar naar doorverwezen zal worden. Dus geen instantie waar de sociale wijkteams mee samenwerken maar in sommige (individuele) gevallen dus wel een instantie waar naar doorverwezen wordt voor gratis brooduitgifte en gratis inventaris.

Algemene opmerkingen over Ecovrede vanuit de wijkteams: mensen met een groot hart, iedereen is welkom en ze hebben van alles, een plek waar 'de persoon' centraal staat, maar rommelige organisatie met weinig structuur (geen overzicht), ze wekken verwachtingen die ze niet waar kunnen maken

Jan Reijnen (collega in tweedehands spullen)
Jan heeft een zaak in tweedehands computers aan de Hommelseweg. Door deze handel zit hij in hetzelfde netwerk als onder meer EcoVrede m.b.t. het hergebruik van spullen. In dit netwerk wordt gebruik gemaakt van elkaars expertise en soms de spullen die binnen komen.

Klanten overlappen deels. Klanten zijn mensen met weinig geld, en doorgaans Arnhemmers die niet het allerbest voor zichzelf kunnen opkomen. EcoVrede helpt individuen die 'het water aan de lippen staat'. Wat uniek is aan EcoVrede is dat ze alles doen zonder bezoldiging, zonder subsidies. Jan vraag zich ook af of het wel verstandig is van EcoVrede om helemaal niks aan inkomsten te willen genereren.

Kees van der Hurk (vrijwilliger)
Kees heeft gezien dat veel mensen geholpen worden door EcoVrede. Er komen veel mensen binnen. Wat bijzonder is voor EcoVrede is dat het vooral gaat om mensen die om wat voor reden dan ook niet in staat zijn om voor zichzelf op te komen en mede daardoor de drempel niet over komen naar officiële instanties. De drempel bij EcoVrede is laag. Iedereen wordt warm ontvangen, op basis van direct intermenselijk contact. Alles gaat in goed overleg met de mensen.

Het ophalen en uitdelen van spullen is een belangrijke drijvende activiteit voor EcoVrede. Tegelijkertijd levert dat ook organisatorische vraagstukken op. Opslag en distributie van spullen vergt best wel wat logistiek. Het bij elkaar brengen van vraag en aanbod is nu te veel een kwestie van toeval. De huidige huisvesting is volstrekt ontoereikend en het transport voldoet eigenlijk niet aan de minimum eisen van veiligheid.

Kees zou hopen dat er meer hulp komt van mensen die EcoVrede bij de ingewikkelder vraagstukken als logistiek en organisatie kunnen ondersteunen. En voor Nellie en Syne zou het goed zijn als ze zich wat mee beperken tot een paar hoofdzaken, ze zijn nu wel erg breed bezig. Minder doen, en meer geconcentreerd.

Kees vindt het jammer dat het werk van Nellie en Syne niet op waarde geschat lijkt te worden door de overheid. Hij heeft de indruk dat daardoor een verharding optreedt in de verhoudingen tussen overheid en EcoVrede. Dat is een gemiste kans.

Client 1
Client kwam bij EcoVrede terecht via Pro Persona in Oosterbeek. Hij werd er warm onthaald. Gelijk welkom, geen vragen. Bij EcoVrede mocht hij zichzelf zijn met zijn problemen, kreeg ruimte. Hij kwam er een paar jaar lang elke dag, die vastigheid en regelmaat was erg belangrijk voor hem. EcoVrede werd een thuis op basis waarvan hij weer kon opkrabbelen. Bij EcoVrede komt publiek van allerlei pluimage. Voor iedereen staat de deur open. Dagelijks komen er vele mensen voor allerlei dingen: brood, spullen, opvang. Cliënt bewondert de enorme inzet en doorzettingsvermogen van Nellie en Syne. Voor zover hij kan overzien is EcoVrede vrij uniek.
Hij zou het EcoVrede gunnen dat ze betere hulp krijgen op het gebied van bijvoorbeeld de website. De website zou een grote rol kunnen spelen in het bij elkaar brengen van vraag en aanbod (ook letterlijk voor de spullen). Een heldere en aantrekkelijke ‘Front Store’ van waaruit belangstellenden verder kunnen klikken. Nu is de website een wat ondoorgrondelijk samenstel van allerlei losse en verouderde onderdelen waarin je snel de weg kwijt raakt.

Client 2
Via politie en Herzorg heeft cliënt zijn taakstraf kunnen uitvoeren bij EcoVrede. Hij voelde zich gelijk welkom en is uiteindelijk ongeveer acht jaar actief gebleven als vrijwilliger. Voor hem was het een manier om een gereguleerde dagbesteding te hebben om zo weer

structuur aan het leven te geven. Bij EcoVrede komen per dag zeker 10 mensen aanlopen voor een vorm van hulp, eten kleding of spullen. Naar geld wordt nooit gevraagd, alles is gratis. Cliënt heeft ook bij 2Switch gewerkt en ergerde zich er daar aan dat mensen spullen voor niks komen brengen, terwijl er daarna hoge prijzen voor gevraagd worden. Een fiets bijvoorbeeld, die gratis afgegeven wordt maar voor over de 100 euro weggaat. Mensen die echt zonder geld zitten zijn daar dus niet mee geholpen.

Bijlage 2

EcoVrede noemt voor zichzelf de volgende verbeterpunten, in aanvulling op par. 6.2:

- PR verder verbeteren - meer laten zien wat wij doen met minder tekst
- Website en informatie overzichtelijker maken - meer met filmpjes werken
- Beelddenkers meer tegemoetkomen
- Interviews meer gebruiken voor ons verhaal
- Spullen beter presenteren, kritisch blijven innemen, uitgifte verder verbeteren
- Meer benadrukken dat wij werken voor de samenleving
- Integrale visie meer onder de aandacht brengen
- Bijdrage en wederdienst vraag verbeteren
- Het werven van sponsors verbeteren

In aanvulling op de verbeterpunten voor de gemeente in paragraaf 6.1 noemt EcoVrede:

- Maatwerkvoorziening via Sociale Zaken - individuele begeleiding (in verband met meerwaardebepaling)
- Doorverwijzing van Scalabor
- Verwijzing - ingang bij activerend werk
- Twee vaste contactpersonen binnen de gemeente Arnhem
- Elk half jaar gesprek in de vorm van een vaste agenda
- Beheerfunctie - onroerend goed eigenaren vragen om ruimte beschikbaar te stellen voor maatschappelijk initiatief -
- EcoVrede kan helpen als gebouwbeheerder
- Officiële opname in bestand wijkteams en doorverwijzing als zorgverlener
- Functie als pioniersplek - sociale en duurzame aspecten
- Vermelding website gemeente geregistreerd samenwerkingspartner
- Uitsorteercontainer bij afvalbrengstation voor EcoVrede
- Locatie voor voedselbos- opvang- werk - zodat het als initiatief gecombineerd kan worden met dagbesteding
- Een samenwerkingsovereenkomst
- Wat overblijft bij de Gemeente aan levensmiddelen en spullen
- houding en organisatie: een klacht is een signaal dat er iets niet goed zit - mediation inschakelen (?)
- sneller het gesprek aangaan wanneer blijkt dat partij of persoon de 25 uur investering te boven dreigt te gaan
- Monitoren, alle, trajecten die langer dan een half jaar duren - en daar actie op ondernemen -
- Antwoorden en bevestigen als norm werkwijze instellen
- Meer luisterende instelling ontwikkelen - toepassen
- Interne kwesties intern oplossen -niet bij de burger of partij neerleggen - raakt ook aan multidisciplinair werken - raad, ambtenaar en college meer helderheid voor de vraagsteller - wie doet wat laten zien= waar moet je zijn, zorgen dat het voor de buitenwereld zichtbaarder wordt, en knelpunten bespreken
- Nieuwsbrief maken voor de burger maken ten aanzien van verbeterde punten en nieuwe mogelijkheden.